

Institutul pentru
Dezvoltare și
Inițiative Sociale
„Viitorul”

Victoria Bucătaru

LIPSA UNEI STRATEGII DE COMUNICARE EFICIENTE PRIVIND VECTORUL EUROPEAN: MOFT SAU NECESITATE?

2012 a fost pentru Republica Moldova un așa-zis an istoric, dacă facem referință la vizitele înalților oficiali europeni, care vin să susțină ideea că Republica Moldova este tot mai mult în vizorul UE. Deși se menționează o serie de progrese la nivel legislativ, o lacună evidentă este lipsa implicării cetățenilor în procesul de modernizare a Republicii Moldova prin intermediul proximității la standardele europene. Oficialii din Guvern vorbesc despre reușite evidente în sfera politicii interne și externe a statului, doar că acestea sunt pe înțelesul unui cerc restrâns de persoane, de obicei funcționari, experți, persoane care au tangență cu sistemul instituțional, deși, și aici vorbim despre o înțelegere vagă a procesului de reformă în ansamblu.

Cum este percepută integrarea europeană de către cetățenii Republicii Moldova

De ceva timp, expresiile „integrarea europeană” și „poveste de succes” au devenit niște clișee, utilizate pentru a exprima un progres, care însă nu este resimțit de către cei direct implicați în proces și nici înțeles pe deplin. Dorind să creeze o imagine pozitivă a Republicii Moldova în exterior, autoritățile au scăpat din vedere un element definitoriu.

RECENZENȚI:

Cornel Ciurea
Cristian Ghinea
Witold Rodkiewicz
Hans Martin Sieg

Buletinul de Politică Externă al Moldovei reprezintă o serie de analize scurte, scrise de experți locali și străini, dedicate celor mai importante subiecte de politică externă, dezvoltărilor majore din Marea Neagră, cooperării cu organizațiile internaționale și activităților de menținere a păcii din regiune. Buletinul are scopul să creeze o platformă comună pentru discuții între experți, comentatori, oficiali și diplomați care sunt interesați de perspectivele de integrare europeană a Moldovei. Buletinul mai tinde să ofere diplomaților și analiștilor moldoveni o tribună veritabilă pentru dezbaterea celor mai controversate puncte de vedere care ar putea ajuta Moldova să-și găsească mai ușor calea spre UE.

Dacă vom analiza cu atenție preferințele cetățenilor vizând cele două modele integraționiste Vest și Est, primul reprezentând un proces de reformă amplu și având drept finalitate integrarea europeană, iar cel de-al doilea cuprinzând procesul de integrare în Uniunea Vamală Rusia – Belarus – Kazahstan / și respectiv Uniunea Euro-asiatică, un cadru vag definit fără de finalitate clară, vom observa că prioritate i se acordă celei din urmă. Astfel, conform Barometrului de Opinie Publică din noiembrie 2012, dacă ar fi să aleagă între integrarea în UE sau Uniunea Vamală Rusia – Belarus – Kazahstan, cetățenii Republicii Moldova, în proporție de 16,1% preferă integrarea în UE și 22,5% integrarea în Uniunea Vamală Rusia – Belarus – Kazahstan. Surprinzător este numărul de indeciși care reprezintă mai mult de jumătate din cei intervievați (58,4%), fapt ce denotă o lipsă evidentă de înțelegere a celor două modele integraționiste.

De ce se dă preferință Estului în timp ce vectorul de bază al politicii interne și externe este integrarea europeană? În ce constă dilema indecișilor? Dacă încercăm să dăm un răspuns la prima întrebare atunci am putea spune că motivele sunt diverse, de la nostalgie, ideologizare, la existența unui spațiu informațional preponderent cu influențe ruse. Se trăiește în continuare cu mituri precum că Rusia este țara care ne susține financiar, ne oferă gaz ieftin și ne apără de pericole din exterior. Analizând ambele întrebări, observăm totuși că există două fenomene care nu coincid cu politica guvernamentală, fenomene care la un moment dat ar putea schimba cursul Republicii Moldova. Aici problema este lipsa unei politici coerente, consistente și continue de informare și comunicare cu cetățenii Republicii Moldova privind procesul de integrare europeană și dezvoltarea relațiilor Republicii Moldova cu UE.

De mai bine de 13 ani se tot vorbește despre crearea unei noi realități, a unei societăți moderne bazată pe principii democratice unde vor fi respectate drepturile fundamentale ale omului, un mediu în care se va da prioritate cetățeanului și se va respecta alegerea sa. Pentru ca acest lucru să se întâmple, cetățeanul trebuie informat, educat și implicat în procesele ce-i afectează viața de zi cu zi. Conform aceluiași Barometru de Opinie Publică din noiembrie 2012, observăm că cetățenii Republicii Moldova asociază integrarea europeană cu regim de vize liberalizat, locuri de muncă și creșterea nivelului de trai. Explicația este evidentă, pe parcursul ultimilor 2 ani s-a vorbit mult despre Implementarea Planului de Acțiuni privind Liberalizarea Regimului de Vize astfel încât ai zice că aici se sfârșește colaborarea bilaterală dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană.

Vizita Președintelui Comisiei Europene la Chișinău a fost una importantă nu doar pentru că a demonstrat încă o dată sprijinul politic oferit de către UE Moldovei, ci și pentru că a fost spus clar și tare că de acum încolo autoritățile trebuie să atragă atenție sporită implicării publicului larg, a tinerilor, societății civile în procesul de reforme și schimbări profunde și să explice esența pașilor întreprinși de autorități. Perioada de reformă, tranziție și schimbări majore legislative este una extrem de dificilă, iar dacă nu va fi explicată pe deplin și pe înțelesul tuturor rezultatele se vor lăsa așteptate mult timp.

Implementarea Planului de Acțiuni privind Liberalizarea Regimului de Vize, precum și alte procese ce țin de armonizarea legislației la standardele europene presupun două faze de bază: adoptarea și revizuirea legislației și implementarea acesteia. Pană în prezent, în goana după realizarea cât mai multor progrese, dar și datorită declarațiilor încurajatoare permanente din exterior, autoritățile au atras atenție redusă la pregătirea celei de-a doua faze și anume implementarea legislației, un proces de o importanță majoră care nu ține doar de un cerc de instituții, ci de fiecare cetățean în parte. Liberalizarea regimului de vize presupune nu doar oferirea posibilității de a călători fără vize cetățenilor Republicii Moldova ci o serie de reglementari, obligații și responsabilități care asigură securitatea umană la diferite nivele. De asemenea, trebuie să se țină cont de faptul că schimbările, reformele ce sunt efectuate impun un nou mod de trai, de lucru, de percepere a drepturilor, libertăților dar și obligațiilor cetățenilor unora față de alții precum și o nouă relație cetățean – stat. Aceste transformări nu se pot petrece peste noapte, iar lipsa unor informații clare, a unor activități de instruire profunde, duce într-un final la confuzie, lipsă de interes, nemulțumire și pierderea electoratului. Este mai ușor să susții o himeră, decât o realitate pentru că cea din urmă presupune efort și muncă pentru dobândirea unor rezultate palpabile.

Un alt aspect care lipsește în procesul de comunicare cu publicul larg este suportul pe care îl acordă UE Republicii Moldova atât per ansamblu, cât și a țărilor membre ale UE în particular. În ultimul an UE a mărit semnificativ suma asistenței financiare bilaterale acordată Republicii Moldova aceasta atingând suma de 122 de milioane de euro anual. Pană acum niciodată nu a fost depășită suma de 100 de milioane de euro,

astfel Republica Moldova se clasează pe primul loc printre țările din vecinătatea sudică și estică privind suma asistenței primite. Deși sunt realizate o serie de proiecte majore infrastructurale, sociale, de mediu, proiecte ce contribuie la realizarea progreselor în procesul de negocieri privind soluționarea conflictului Transnistrean, informațiile privind aceste procese ajung rareori la cetățeni, ele deseori limitându-se la prezentarea unor comunicate de presă sau realizarea unor materiale în presa scrisă sau audio-vizuale.

Necesitatea unei campanii instructiv – informaționale privind vectorul european al Republicii Moldova

Vectorul european al Republicii Moldova presupune un proces complex de reforme care trebuie să fie înțelese pe deplin de către cetățenii Republicii Moldova pentru a putea fi susținute și realizate în totalitate. Reforma în sine impune un nou mod de viață, de comportament, de relații interumane. Este extrem de important, la această etapă, ca fiecare cetățean în parte să fie implicat în viața social-economică și politică pentru a percepe și cunoaște esența schimbărilor, noile regulamente, drepturile și responsabilitățile ce îi revin. Acest lucru poate fi realizat prin:

1. elaborarea unei strategii de comunicare cu cetățenii eficiente și multidimensionale;
2. existența unei campanii de informare masive privind esența reformelor, progresele realizate, schimbările legislative efectuate, implementarea în practică;
3. crearea unor instrumente de comunicare, sau folosirea celor existente pentru a distribui informații privind valorile, principiile, standardele europene, precum și explicarea corectă a acestora;
4. crearea unor instrumente de comunicare, sau folosirea celor existente pentru a instrui la diferite nivele cetățenii Republicii Moldova privind modul de funcționare a UE, ce presupune comunitatea europeană, care sunt drepturile și obligațiile cetățenilor UE, beneficiile și eventualele dezavantaje ale procesului de integrare europeană (ex. introducerea mai multor cursuri obligatorii în sistemul curricular universitar și școlar);
5. promovarea cât mai activă a rezultatelor proiectelor sociale, infrastructurale, economice și de mediu realizate cu susținerea UE;
6. facilitarea accesului la informații privind activitatea UE și a statelor membre ale UE în Republica Moldova.
7. comunicarea, promovarea și explicarea beneficiilor și dezavantajelor procesului de integrare europeană precum și a altor modele integraționiste;
8. instituirea unor platforme de comunicare, dezbateri și instruire privind procesul de reforme, politica internă și externă a statului.

Această publicație a fost elaborată de IDIS „Viitorul” cu sprijinul financiar al Fundației Soros – Moldova. Opiniile exprimate în această publicație reflectă poziția autorilor/autorului și nu reprezintă în mod neapărat punctul de vedere al instituțiilor finanțatoare.